

STORTINGET

Innst. 236 L

(2019–2020)

Innstilling til Stortinget
frå næringskomiteen

Prop. 74 L (2019–2020)

Innstilling frå næringskomiteen om Midlertidig lov om unntak fra prosessuelle regler i konkurranse-loven som følge av utbrudd av covid-19

Til Stortinget

Samandrag

Nærings- og fiskeridepartementet foreslår i proposisjonen en midlertidig lov om unntak fra prosessuelle regler i konkurranse-loven som følge av covid-19-pandemien.

Bakgrunnen for lovforslaget

Loven skal sørge for at konkurransemyndighetene skal kunne løse sine samfunnsoppgaver i størst mulig grad ved høyt sykefravær, økt saksmengde eller en kombinasjon av disse i forbindelse med pandemien. Konkurransemyndighetene har ansvaret for å sikre velfungerende markeder til det beste for forbrukerne, næringslivet og samfunnet som helhet. Hovedvirkemiddelet for å oppnå dette er fungerende konkurranse mellom markedsaktører.

Konkurransetilsynet er helt avhengig av å få tilgang til informasjon fra foretak og andre aktører. Det er høyst sannsynlig at muligheten for å få slik informasjon vil bli redusert som følge av covid-19-pandemien, ved at foretak under krisen ikke prioriterer å skaffe til veie informasjon. Loven skal gi Konkurransetilsynet mulighet til å prioritere de oppgaver som er viktigst og som haster mest. Dette vil redusere sannsynligheten for at situasjonen får alvorlige konsekvenser for næringslivet, forbrukerne og samfunnet for øvrig, både under pandemien og på lengre sikt.

Innholdet i lovforslaget

Lovforslaget § 1 slår fast at lovens formål er å gi unntak fra enkelte prosessuelle bestemmelser i konkurranse-loven i forbindelse med covid-19-pandemien, for å sikre at konkurransemyndighetene er i stand til å utføre sine lovbestemte oppgaver.

Lovforslaget § 2 slår fast at loven har samme stedlige virkeområde som konkurranse-loven. Ved forskrift av 17. oktober 2008 nr. 1126 er det fastsatt at konkurranse-loven, med visse unntak knyttet til EØS-avtalens anvendelse, også gjelder på Svalbard. Dette betyr at også denne midlertidige loven vil gjelde på Svalbard.

Lovforslaget § 3 inneholder bestemmelser om forlengelse av frister ved kontroll med foretakssammenslutninger. Det er foreslått en rekke unntak fra fristene i konkurranse-loven §§ 20 og 20 a. Fristforlengelsene gjelder fristen for å varsle om at inngrep er aktuelt, og å fatte endelig vedtak, samt fristene for klagebehandlingen i Konkurransesklagemnda. Fristforlengelsene skal sikre at Konkurransetilsynet ikke mister muligheten til å gripe inn mot foretakssammenslutninger fordi fristene oversittes på grunn av manglende kapasitet i tilsynet, eller fordi det blir vanskelig å få tilgang til nødvendig informasjon som følge av kapasitetsproblemer i berørte foretak eller hos offentlige myndigheter. Det er i tillegg gitt en forskriftshjemmel for å gjøre ytterligere unntak fra fristreglene for foretakssammenslutninger, både andre fristregler i konkurranse-loven og i de reglene om fristforlengelse som finnes i denne loven.

Lovforslaget § 4 inneholder bestemmelser om unntak fra reglene om Konkurransesklagemndas sammensetning i den enkelte sak. Bestemmelsen skal sikre at Konkurransetilsynet fortsatt er i stand til å løse sine oppgaver på en god måte i en situasjon med manglende

kapasitet som følge av covid-19-pandemien. Dersom det er nødvendig for å gjennomføre Konkurransklagenemndas oppgaver, og det ikke er til hinder for forsvarlig saksbehandling, kan nemndas leder beslutte at avgjørelser og vedtak skal tas av ett enkeltmedlem. Dette foreslåtte unntaket fra reglene om klagenemndas sammensetning gjelder ikke i saker om overtredelsesgebyr for overtredelse av konkurranseloven § 10 om konkurransebegrensende avtaler mellom foretak eller § 11 om utilbørlig utnyttelse av dominerende stilling. Unntaket gjelder heller ikke klager over inngrep mot foretakssammenslutning etter konkurranseloven § 16 eller inngrep mot minoritetsserverv etter konkurranseloven § 16 a. Sakens parter og Konkurransetilsynet skal få anledning til å uttale seg før nemndas leder treffer beslutningen.

Lovforslaget § 5 slår fast at loven trer i kraft straks og gjelder frem til 31. oktober 2020. Det haster å sikre konkurransemyndighetenes mulighet til å håndtere en antatt økende saksmengde i en situasjon med antatt redusert kapasitet som følge av covid-19-pandemien. Samtidig er det en grunnleggende forutsetning at unntak fra det alminnelige konkurranseregelverket ikke skal gjelde for en lengre periode enn det som er nødvendig for å avhjelpe negative konsekvenser av pandemien. Det foreslås derfor at loven skal gjelde frem til 31. oktober 2020.

Departementet uttaler i proposisjonen at varigheten av den enkelte bestemmelse likevel må vurderes konkret basert på en avveining av hensynene til forutsigbarhet og nødvendighet. Regjeringen vil fortløpende vurdere behovet for lovens bestemmelser og eventuelle forskrifter gitt i medhold av loven. Der behovet for fristforlengelser ikke lenger er til stede, vil regjeringen straks forkorte eller oppheve fristforlengelsene. Adgangen til å delegerer myndighet i Konkurransklagenemnda gjelder bare så lenge dette er nødvendig av hensyn til covid-19-pandemien.

Høring

Et forslag til midlertidig forskrift om unntak fra prosessuelle regler i konkurranseloven som følge av utbruddet av covid-19 har vært på en kort alminnelig høring. I høringsnotatet var det lagt opp til at reguleringen skulle skje ved forskrift med hjemmel i midlertidig lov om forskriftshjemmel for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 mv. (koronaloven). Etter nærmere vurdering har regjeringen i stedet besluttet å fremme dette forslaget gjennom en ordinær lovgivningsprosess.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Reglene om forlengelse av frister for konkurransemyndighetenes kontroll med foretakssammenslutninger kan få stor betydning for både Konkurransetilsynets saksbehandling og foretakenes økonomiske stilling.

Konkurransetilsynet vil være helt avhengig av slik fristforlengelse for å kunne ivareta sine oppgaver på en

god måte og unngå å miste sin mulighet til å gripe inn mot konkurranseskadelige foretakssammenslutninger. En slik fristoversittelse kan få varig negativ innvirkning på de berørte markeder og samfunnet forøvrig.

Foretakene kan på sin side ha behov for raske avklaringer når foretakssammenslutninger planlegges. Dette gjelder i enda større grad i den krevende økonomiske situasjonen mange foretak befinner seg i nå. Pandemiens konsekvenser kan være et større tilsig av fusjoner forårsaket av den økonomiske krisen, hvor fusjon er alternativet til avvikling eller konkurs.

Det er ikke mulig å kvantifisere de økonomiske konsekvensene fristforlengelsen kan få for berørte foretak. Tilsvarende er det ikke mulig å kvantifisere de økonomiske kostnadene for samfunnet og forbrukerne dersom forslaget om fristforlengelser ikke blir vedtatt, det vil si kostnadene ved at konkurransebegrensende foretakssammenslutninger eventuelt ikke blir stanset.

Reglene om unntak fra bestemmelsene om Konkurransklagenemndas sammensetning antas å få begrensede økonomiske eller administrative konsekvenser.

Merknader frå komiteen

Komiteen, medlemene frå Arbeidarpartiet, Åsunn Lyngedal, Cecilie Myrseth, Nils Kristen Sandtrøen og Terje Aasland, frå Høgre, Margunn Ebbesen, Guro Angell Gimse, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Charter Nilsen, frå Framstegspartiet, Morten Ørsal Johansen og Bengt Rune Strifeldt, frå Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen og leiaren Geir Pollestad, frå Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, frå Venstre, André N. Skjelstad, og frå Kristeleg Folkeparti, Steinar Reiten, har forståing for at det kan verta krevjande å halda dei fristane og prosessuelle reglane som er sett for Konkurransetilsynet. Komiteen vil peika på at denne midlertidige lova er meint for å handtera ein situasjon der covid-19-pandemien gjer at det ikkje er mogleg å halda seg til dei gjeldande fristane. Hovudregelen må vera at dei gjeldande prosessuelle reglane i konkurranselova så langt som mogleg skal fylgjast. Komiteen vil òg peika på at det er ei uvisse om korleis konsekvensane av dei økonomiske tiltaka som fylgje av covid-19-pandemien vil påverka arbeidsmengda i Konkurransetilsynet framover.

Tilråding frå komiteen

Tilrådinga frå komiteen vert fremja av ein samla komité.

Komiteen har elles ingen merknader, viser til

proposisjonen og rår Stortinget til å gjere slikt

vedtak til midlertidig lov

om unntak fra prosessuelle regler i konkurranse-
loven som følge av utbrudd av covid-19

§ 1 Formål

Formålet med loven er å gi unntak fra enkelte prosessuelle bestemmelser i konkurranse-
loven i forbindelse med utbruddet av covid-19, for å sikre at konkurransemyndighetene er i stand til å utføre sine lovbestemte oppgaver.

§ 2 Stedlig virkeområde

Loven og forskrifter som gis i medhold av den, har samme stedlige virkeområde som konkurranse-
loven.

§ 3 Forlengelse av frister ved kontroll med foretakssammenslutninger

Følgende unntak gjelder fra fristene i konkurranse-
loven § 20:

- a) Fristen i § 20 annet ledd for å varsle om at vedtak kan bli aktuelt, forlenges til 40 virkedager.
- b) Fristen i § 20 fjerde ledd første punktum for å treffe vedtak som stadfester fremsatt forslag om avhjelpende tiltak fra melderne eller legge frem begrunnet forslag til forbudsvedtak, forlenges til 85 virkedager.
- c) Fristen i § 20 fjerde ledd annet punktum for å treffe vedtak der partene fremlegger nytt eller revidert forslag til avhjelpende tiltak, forlenges til 100 virkedager.

Følgende unntak gjelder fra fristene i konkurranse-
loven § 20 a:

- a) Fristen i § 20 a første ledd første punktum for å klage på vedtak etter § 20 forlenges til 30 virkedager.

b) Fristen i § 20 a første ledd annet punktum for å bringe en klage inn for Konkurransklagenemnda forlenges til 30 virkedager.

c) Fristen i § 20 a første ledd tredje punktum for å treffe vedtak i klagesak forlenges til 75 virkedager.

d) Fristen i § 20 a annet ledd fjerde punktum for å fatte vedtak om inngrep eller legge frem begrunnet forslag til forbudsvedtak forlenges til 60 virkedager.

Fristforlengelsen gjelder både saker tilsynet har til behandling ved ikrafttreddelsen av denne loven og saker som meldes i perioden loven er i kraft.

Kongen kan gi forskrift om ytterligere unntak fra fristreglene i konkurranse-
loven og i denne loven når det er nødvendig.

§ 4 Unntak fra reglene om Konkurransklagenemndas sammensetning i den enkelte sak

Dersom det er nødvendig for å gjennomføre Konkurransklagenemndas oppgaver og det ikke er til hinder for forsvarlig saksbehandling, kan nemndas leder beslutte at avgjørelser og vedtak som nevnt i konkurranse-
loven § 36 tredje ledd, skal treffes av ett enkeltmedlem. Sakens parter og Konkurransetilsynet skal få anledning til å uttale seg før nemndas leder treffer beslutningen.

Første ledd gjelder ikke klage over vedtak om overtredelsesgebyr etter konkurranse-
loven § 29 første ledd bokstav a for overtredelse av konkurranse-
loven §§ 10 og 11, klage på forbud mot foretakssammenslutning etter konkurranse-
loven § 16 eller inngrep mot minoritetserverv etter konkurranse-
loven § 16 a.

§ 5 Ikrafttredelse og varighet

Loven trer i kraft straks og gjelder frem til 31. oktober 2020.

Oslo, i næringskomiteen, den 6. april 2020

Geir Pollestad

leiar og ordførar

